

AGDER
fylkeskommune

Innspillsrapport: Yrkesfisket i og rundt Raet Nasjonalpark

Innspill fra yrkesfiskere i Grimstad, Arendal, Tvedestrand og Risør i forbindelse med Bevar Raet-prosjektet.

Innholdsfortegnelse

1	Om prosjektet	3
2	Om denne rapporten	4
3	Yrkesfiskernes observasjoner i økosystemet	6
3.1	Fisk	6
3.1.1	Torsk	7
3.1.2	Breiflabb, piggvar og flatfisk.....	7
3.1.3	Leppefisk	7
3.1.4	Laks	8
3.1.5	Ål	8
3.1.6	Steinbit	9
3.1.7	Brosme og lange	9
3.2	Skalldyr	9
3.2.1	Krabbe.....	9
3.2.2	Hummer.....	10
3.2.3	Reker	10
3.2.4	Sjøkreps	11
3.3	Bløtdyr, plankton og alger	11
3.4	Sel og skarv	12
3.5	Vannkvalitet	14
4	Observasjoner av fiskeriet	15
4.1	Reketråling	15
4.1.1	Effekter av reketråling på rekebestanden	15
4.1.2	Effekter av reketråling på havbunn og økosystem	16
4.1.3	Store og små reketrålere	18
4.2	Teiner, garn og faste redskaper	20
4.3	Fritidsfiske	22
4.4	Spøkelsesfiske	25
4.5	Oppsyn og kontrollering	26
4.6	Forutsigbarhet, rekruttering og fremtidsutsikter	27
5	Forvaltning	28
5.1	Tillit og kommunikasjon mellom yrkesfiskere, forvaltning og forskning	28
5.2	Tanker om ulike bevaringstiltak.....	29
5.3	Innspill og forslag til nye bevaringstiltak fra yrkesfiskerne.....	30
6	Inntrykk etter endte intervjuer	34

1 Om prosjektet

Bevar Raet-prosjektet er et samarbeidsprosjekt mellom Raet Nasjonalpark, Arendal, Tvedestrand og Grimstad kommuner, Agder fylkeskommune og Havforskningsinstituttet. Agder fylkeskommune står for den administrative ledelsen av prosjektet. Det er i tillegg en lang liste med partnere som deltar i arbeidsutvalg og ressursgruppe.

Prosjektet har to vedtatte hovedmål:

- 1. Legge til rette for at de marine økosystemene i Raet nasjonalpark kan gjenoppbygges til et robust nivå. Dette krever kartlegging og kunnskap, både om hvordan de marine økosystemene virker i samspill, hvordan områdene brukes i dag, og hvilke endringer som gir effekt. Det krever også at Raet nasjonalpark vurderes i sin helhet, i tillegg til at de omkringliggende sjøområdene sees sammenheng med arealene i nasjonalparken.**
- 2. Gjennomføre prosjektet på en måte som gir en balanse mellom brukerinteresser og økt vern slik at brukerne er med på laget og vernet faktisk fungerer godt over tid.**

Prosjektet knyttes opp mot Kunming-Montreal-avtalen, hvor Norge var blant 196 deltakende land som forpliktet seg til å bevare 30 prosent av natur på land og til havs innen 2030 («30 by 30»). Det knyttes også opp mot stortingsmelding 29 (2020-2021), der man ønsker et pilotprosjekt for naturmangfold og økt biologisk produksjon i Skagerrak-Oslofjorden. Med Bevar Raet går Agder foran med et eksempel på hvordan en slik prosess kan se ut i praksis.

Les mer om prosjektet på www.agderfk.no/raet.

2 Om denne rapporten

Fiskeriene langs kysten er avhengig av økosystemtjenester fra havet og har økonomisk og kulturell betydning for lokalsamfunnene langs Sørlandskysten. I tillegg viser forskningen at fiskerier kan ha stor påvirkning på marine økosystemer. I juni 2023 begynte Agder fylkeskommune arbeidet med å kartlegge lokale yrkesfiskeres arealbruk i og rundt Raet Nasjonalpark i forbindelse med prosjekt Bevar Raet. Dette ble gjort gjennom en brukerundersøkelse designet av Havforskningsinstituttet i programmet «SeaSketch». For å sikre god kvalitet på dataene fra denne gruppen, kontaktet prosjektet alle yrkesfiskere registrert i Arendal, Grimstad, Tvedestrand og Risør med tilbud om å møtes, gå gjennom brukerundersøkelsen, og prate litt om prosjektet.

I disse samtalen ble det tydelig at yrkesfiskernes mange erfaringer og innspill ikke dekkes tilstrekkelig kun av brukerundersøkelsen. Derfor ble det besluttet å samle disse innspillene og gjøre dem tilgjengelig for forvaltningen gjennom denne rapporten. Denne innspillsrapporten skal brukes som et direkte innspill til prosessen med utforming av bevaringssoner i Raet Nasjonalpark, og som et verktøy for å forbedre dialog og samarbeid mellom yrkesfiskere, forvaltning og forskning.

Internasjonal forskning viser at samarbeid og kommunikasjon mellom myndigheter, lokalsamfunn og lokale aktører er viktig når en skal etablere bevaringsområder. Dette gir de som blir påvirket av bevaringstiltak en aktiv rolle og en mulighet til påvirkning i prosessen, og dermed et eierskap til tiltakene som settes i verk. Dersom prosjektet skal oppfylle sitt andre mål «**gjennomføre prosjektet på en måte som gir balanse mellom økt marint vern og brukerinteresser**», anses dette samarbeidet som helt nødvendig. I en prosess hvor yrkesfiskernes virke og levemåte vil kunne påvirkes i mer eller mindre grad, er det viktig at forvaltningen lytter til deres tanker og bekymringer og tar deres innspill til betraktning.

Av alle **77** yrkesfiskere registrert i de fire kommunene var **34** yrkesfiskere på B-bladet og **10** yrkesfiskere på A-bladet intervjuet. Innspill fra **en** pensjonert yrkesfisker med lang fartstid i området som ikke står i manntallet, men var til stede da vi intervjuet hans kollega, er også inkludert. Resten fikk vi enten ikke tak i (**14** yrkesfiskere), hadde ikke interesser i nasjonalparken (**13** yrkesfiskere), eller lyktes ikke med å avtale møtetidspunkt/gjennomføre intervju innen desember 2023 da arbeidet med rapporten tok slutt (**6** yrkesfiskere).

Samtaler ble ikke tatt opp og rapporten er skrevet basert på detaljerte notater fra samtalen. På grunn av mengden intervjumateriale (anslagsvis 80-100 timer med samtaler totalt) og personvern hensyn, er det ikke hensiktsmessig å gjengi alle intervjuene i sin helhet. Isteden er sammendrag av innspillene samlet og sortert i kategorier i rapporten. Noen sitater og anekdoter er tatt med for å illustrere eller

tydeliggjøre et poeng. I arbeidet med rapporten har det vært lagt vekt på å gjengi oppfatninger og meninger så nøyaktig og riktig som mulig ut ifra hva som ble sagt under samtalene. Leseren bes allikevel være oppmerksom på at feiltolkninger kan forekomme.

Meninger og utsagn gjengitt i denne rapporten reflekterer ikke alle yrkesfiskere i Agder, men de **44** intervjuobjektene innspill til fylkeskommunes representanter under intervjuene, og som samtykket til å oppsummere intervjuene i denne rapporten. Meningene her er uavhengig av Agder fylkeskommune eller prosjekt Bevar Raet sine offisielle standpunkter og politikk. Alle intervjuobjekter er anonymisert og har samtykket til publiseringen av denne rapporten.

Ettersom denne innspillsrapporten skal fungere som et innspill fra yrkesfiskerne til forvaltningen, har påstandene som rapporten formidler ikke blitt sammenliknet med offisielle statistikker eller faglige vurderinger. Unntaket er i de tilfellene hvor artikler eller faglig arbeid er nevnt av intervjuobjektene. I disse tilfellene er referanse til arbeidet å finne i fotnoter. Saksopplysninger som rødlistestatus, fangststatistikk, definisjoner og reguleringer er gitt i fotnoter der det anses som nyttig eller nødvendig kontekst for en del av rapporten.

3 Yrkesfiskernes observasjoner i økosystemet

Figur 1: Bilde av livet under vann i Raet Nasjonalpark. Foto: Geir Eliassen

3.1 Fisk

Nesten samtlige yrkesfiskere vi har snakket med opplever at det generelt er mindre fisk nå enn da de startet sitt fiske. Spesielt torsken¹ nevnes, men også kolje/hyse², hvitting³, lyr⁴, sei⁵, makrell⁶ og sild/brisling⁷ blir nevnt. Beskrivelser av et rikt og produktivt fiske langs kysten får vi fra flere pensjonerte kystfiskere som har holdt på lenge. En fisker observerer at det er mindre fisk når det er mindre reker. En fisker observerer at når det gjelder lokale stammer av fisk som torsk og sild, så er det

---

¹ I forvaltningen opererer man med fire torskbestander: Nordøstarktisk torsk, kysttorsk nord for 62°N, Nordsjøtorsk og kysttorsk sør for 62°N. For Agder er kysttorsk sør for 62°N og til dels Nordsjøtorsk relevant. Begge bestander anses som kraftig redusert, og det er satt enn en rekke tiltak for å redusere fiskepresset på denne arten langs Skagerrakkysten. Arten regnes som «livskraftig» fordi utviklingen av bestandene lengre nord ikke har denne trenden ([Artsdatabanken - torsk](#)).

² Hyse er en torskefisk som forvaltes som to bestander, Nordsjøhyse og nordøstarktisk hyse. Nordsjøhyse har ujevn rekruttering og svingende bestand. Hyse regnes som «livskraftig» av Norsk rødliste for arter 2021 ([Artsdatabanken - hyse](#)).

³ Hvitting er en torskefisk som er mest vanlig i Skagerrak-Nordsjøen. Skagerrak-bestanden er liten, og ulike undersøkelser indikerer enten stabil bestandsstørrelse eller nedgang. Hvittingen regnes som «livskraftig» av Norsk rødliste for arter 2021 ([Artsdatabanken - hvitting](#)).

⁴ Lyr er en torskefisk som lever langs kysten og hele kysten vurderes som én bestand. Bestanden vurderes som «livskraftig» ([Artsdatabanken - lyr](#)).

⁵ Sei forvaltes som to bestander, nordøstarktisk sei og Nordsjøsei. Nordsjøseien har minket siden 2005, men er over et kritisk nivå. Arten vurderes som «livskraftig» av Norsk rødliste for arter 2021 ([Artsdatabanken - sei](#)).

⁶ Bestanden av makrell er på et høyt nivå, blir bærekraftig beskattet og vurderes som «livskraftig», ifølge Norsk rødliste for arter 2021 ([Artsdatabanken - makrell](#)).

⁷ Sild, og brisling, en sildelignende fisk, vurderes begge som «livskraftig» av Norsk rødliste for arter 2021 ([Artsdatabanken - sild](#), [Artsdatabanken - brisling](#)).

vanskelig å få dem tilbake når de først er fisket ut.

3.1.1 Torsk

Fanges av yrkesfiskere i garn, ruser, og som bifangst i reke-trål. Utsagn som «*torsken har forsvunnet*» og «*det finnes ikke torsk lengre*» går igjen. En fisker fortalte at torsken forsvant nokså plutselig, og at endringen skjedde i løpet av en to-års-periode. Flere mener det går en grense ved Grimstad, hvor torsken er forsvunnet øst for Grimstad, men fortsatt er å finne vest for Grimstad. Noen observerer at det er noe mer torsk i 2023 enn tidligere år.

De fleste observerer en del småtorsk, men lite eller nesten ingen stor torsk. Dette er mange bekymret for. Fire fiskere sier torsken er borte oppunder land, men at den er å finne lengre ut og på dypere vann. Yrkesfiskerne som ble intervjuet hadde ulike teorier på hvorfor torsken forsvinner før den blir stor:

- De fleste yrkesfiskerne mener at sel, skarv, eller begge deler, tar mye fisk, inkludert torsk. Torsken rekker ifølge denne forklaringen ikke vokse opp fordi den blir spist av sel og skarv mens den er liten. Mer om dette i kapittel 3.4 *Sel og skarv*.
- Flere yrkesfiskere mener matmangel er en viktig årsak til at torsken ikke vokser opp og kobler dette til forurensning, avrenning fra land, og økte havtemperaturer. Her peker flere på forurensning fra Oslofjorden som kommer med strømmen til Agder. Mer om dette i kapittel 3.5 *Vannkvalitet*.
- Mange opplever at det tas mye torsk i fritidsfisket. Mer om dette i kapittel 4.3 *Fritidsfiske*.

To fiskere fortalte uavhengig av hverandre at det er mindre nedgang i torskebestanden enn forskningen antyder, fordi bifangst ikke alltid rapporteres og dermed ikke blir del av statistikken. Flere har foreslått å innføre krav om mer selektiv redskap for å unngå bifangst av blant annet torsk i fiskerier etter andre arter.

3.1.2 Breiflabb⁸, piggvar⁹ og flatfisk

Fanges med garn. Alle som uttaler seg om dette sier det er godt piggvarfiske og godt breiflabbfiske. Det er også greit med flere flatfisk, får vi høre.

3.1.3 Leppefisk

Fanges med teiner eller ruser og leveres levende til oppdrettsanlegg¹⁰. De fleste vi har snakket med sier det er godt med leppefisk i og rundt Raet Nasjonalpark. En fisker i den østlige delen av nasjonalparken mente det var blitt mindre stor berggyllt etter at

⁸ Fisket etter breiflabb har foregått siden 90-tallet. Breiflabben vurderes som «livskraftig» i Norsk rødliste for arter 2021 ([Artsdatabanken - breiflabb](#)).

⁹ Piggvar er en flatfisk som reproducerer i norske farvann. Den vurderes som «livskraftig» i Norsk rødliste for arter 2021 ([Artsdatabanken - piggvar](#)).

¹⁰ Vi har seks arter leppefisk i våre farvann, som alle vurderes som «livskraftige» i Norsk rødliste for arter 2021: (Artsdatabanken: [berggyllt](#), [grønngyllt](#), [brungyllt](#), [gressgyllt](#), [bergnebb](#), [blåstål](#)). Av disse brukes særlig berggyllt, bergnebb og grønngyllt som rensfisk i akvakultur.

leppefisk-fisket startet, vedkommende fisket ikke leppefisk selv. En fisker sier det er nesten tomt for leppefisk rundt Grimstad, og kobler dette til at det var mange kvoter på leppefisk her i starten av dette fiskeriet. En annen fisker mener det var for mange som fisket leppefisk rundt Grimstad i starten, men at det nå står bra til med bestanden. En fisker hevder det blir fanget mindre leppefisk nå i leppefisket enn det ble fanget som bifangst i ålefisket før i tiden.

3.1.4 Laks¹¹

Ble før fisket i havet med kilenot. De som nevner laksen sier det er mye laks, men det er ikke lov å fiske før den går opp i elvene. Kun en håndfull fiskere nevner laksen.

3.1.5 Ål¹²

Ål er fredet bortsett fra i forskningssammenheng. Da fanges de med ruser. Flere observerer at det er mye ål og setter dette i sammenheng med fredningen av ålen.

Figur 2: Gråsteinbit i Raet Nasjonalpark. Foto: Geir Eliassen

---

¹¹ Laks vurderes som «nært truet» i Norsk rødliste for arter 2021 grunnet nedgang i bestanden over flere generasjoner ([Artsdatabanken - Laks](#)).

¹² Ålen finnes i hele Europa og Nord-Afrika og regnes som én bestand, hvor alle individene gyter i Sargassohavet. Ål vurderes som «sterkt truet» i Norsk rødliste for arter 2021 grunnet en kraftig reduksjon i populasjonsstørrelse. Arten har vært totalfredet i Norge siden 2010, men fiskes andre steder i Europa ([Artsdatabanken - Ål](#)).

3.1.6 Steinbit¹³

Flere fiskere opplever at steinbiten har forsvunnet fra sine områder. En fisker forteller at han før kunne trekke opp mot 35 kilo steinbit på bare 12-15 trollgarn på en dag, i steinbitens gyttetid. Nå får han kun et og annet lite individ en sjelden gang i krepseteiner. Han forteller også at han aldri har opplevd at selen har spist på steinbiten i hans garn mens torsk og andre fisk har blitt ødelagt. En annen fisker mener steinbitforsvinningen henger sammen med økningen i selpopulasjonen.

3.1.7 Brosme¹⁴ og lange¹⁵

Fiskes med havteiner eller line på dypt vann. Brosmen er stedegen og vokser relativt sakte, og få fiskere fisker etter den. Disse sier de venter flere år før de fisker brosmen samme sted som de har fisket før, fordi den lett blir fisket ut. Lange er det mye av og den er angivelig mindre sårbar for å bli fisket ut.

3.2 Skalldyr

Generelt opplever fiskerne at det er godt med skalldyr langs kysten. Flere setter vekst i skalldyrbestander i sammenheng med nedgang i antall store fisk i økosystemet, ettersom for eksempel torsk, stor berggyllt, steinbit og hyse/kolje spiser skalldyr. Hummer og reker som er blitt fisket på i større grad enn krabbe, og sjøkreps er det mer sprikende meninger om.

3.2.1 Krabbe¹⁶

Fiskes med krabbeteiner. Det er enighet om at det er veldig mye krabbe. En fisker med erfaring fra andre deler av landet forteller at krabbene er større i Skagerrak fordi den ikke blir fisket på her i noen særlig grad. Krabbe har ikke vært lønnsomt å fiske ettersom det ikke ble tatt imot på fiskemottakene. Mange rapporterer også at de fleste krabbene har lite mat i seg. Noen fiskere ser på krabbene som en plage som går i hummerteinene og setter seg i garn. Andre ser på krabbefiske som en lovende ressurs i fremtiden. Arendal fiskemottak har nylig etablert en avtale med HitraMat for levering av krabbe, så dette skal bli enklere fremover.

---

¹³ Gråsteinbit gyter langs kysten og regnes som en nøkkelart i økosystemet. Langs kysten er det lite data å gå på om bestandsstørrelse, men i Barentshavet er bestanden stabil. Derfor vurderes arten som «livskraftig» i Norsk rødliste for arter 2021 ([Artsdatabanken: Gråsteinbit](#)).

¹⁴ Bestanden av brosmen i norske farvann er ansett som stabil og blir vurdert som «livskraftig» i Norsk rødliste for arter 2021 ([Artsdatabanken - Brosme](#)).

¹⁵ Lange lever på dypt vann og er vurdert som «livskraftig» i Norsk rødliste for arter 2021 ([Artsdatabanken - Lange](#)).

¹⁶ Taskekrabbe vurderes som «livskraftig» i Norsk rødliste for arter 2021 ([Artsdatabanken - Taskekrabbe](#)).

3.2.2 Hummer¹⁷

Fiskes med teiner¹⁸. Hummerfisket går godt nå og bestanden øker, ifølge flere. Rekrutteringen er god, men fiskepresset er så høyt pga. fritidsfisket at få individer blir større enn minstemålet, mener noen. Hummerfisket er best de første ukene fordi fjorårets undermålshummer fiskes opp i løpet av den tiden, observerer en fisker. De fleste fiskerne som fisker etter hummer mener at fritidsfisket burde begrenses mer og overvåkes bedre (se kapitlene [4.3 Fritidsfiske](#) og [4.5 Oppsyn og kontrollering](#)). To fiskere er bekymret for at merking av hummer i hummervernområder skader hummeren og minsker effekten av hummervernområdene.

3.2.3 Reker¹⁹

Fiskes med reke-trål. Er også mulig å fiske med teiner, men dette er ikke brukt målrettet i Raet Nasjonalpark. To fiskere vi har pratet med var interessert i å prøve reketeiner. Reker tråles lengre inn mot land når de gyter om vinteren, og lengre ute på dypere vann om sommeren. Det er et godt reke-år (2023) ifølge de fleste som fisker reker og uttaler seg om dette. Det settes spørsmålsteget ved halvering av kvoten basert på nye beregningsmodeller²⁰. En reke-tråler opplever at vinterfisket var bedre før, men at sommerfisket er bedre nå enn før. Noen forteller at fisket var mye bedre og rekene var større da generasjonen før dem fisket reker.

Minst fire fiskere uttalte seg uavhengig om at rekene som selges som store reker nå er mindre enn de som ble solgt før. En reke-tråler forteller at kokerekene er mindre enn de var før og enkelte småreker har rogn, noe man aldri så før.

---

¹⁷ Hummeren vurderes som «sårbar» i Norsk rødliste for arter 2021 grunnet nedgang i populasjonen ([Artsdatabanken - Hummer](#)).

¹⁸ Det er lovlig å fiske hummer fra 1. oktober til 31. november fra svenskegrensa til og med Vestland fylke, og til 31. desember i resten av landet ([Fiskeridirektoratet](#)).

¹⁹ Dypvannsreker regnes som «livskraftig» i Norsk rødliste for arter 2021 ([Artsdatabanken - Dypvannsreke](#)).

²⁰ Rekekvoten gjelder hele området Skagerrak-Nordsjøen. I kvoteåret 2023-2024 er den totale kvoten for reker i Nordsjøen og Skagerrak på 6 076 tonn, mens den norske kvoten er på 3805 tonn ([Regjeringen.no](#)). Rådet fra det Internasjonale Havforskningsrådet (ICES) var på 5125 tonn, en 47 % nedgang fra kvoterådet året før ([Havforskningsinstituttet](#)).

Figur 3: En hummer gjemmer seg blant steinene. Foto: Geir Eliassen

3.2.4 Sjøkreps²¹

Fiskes med krepseteiner eller med krepsetrål. Sjøkreps er det mye av, ifølge de som fisker det. Det er foreløpig ikke mange yrkesfiskere som fisker etter sjøkreps, men noen tenker det kan bli mer av det i fremtiden. En fisker opplever at fangstene av sjøkreps er mangedoblet på et par år. Flere observerer en voksende interesse for sjøkreps blant fritidsfiskere. En fisker øst i fylket mener det begynner å bli mindre kreps inni fjordene nå i forhold til utaskjærs og setter dette i sammenheng med økt fiskepress.

3.3 Bløtdyr, plankton og alger

Det observeres endringer i algesammensetningen. Flere ser mye lurv²² og færre av våre vanlige tang-arter som blæretang, grisetang osv. Noen observerer mindre oppblomstringer av raudåte²³ enn før i tiden. Noen observerer at det er mindre blåskjell²⁴. Flere er bekymret for at det skal bli mer stillehavsøsters²⁵. Et par fiskere foreslo at man kunne begynne å høste disse og levere på mottak. Ingen yrkesfiskere

²¹ Sjøkreps regnes som «livskraftig» i Norsk rødliste for arter 2021 ([Artsdatabanken - Sjøkreps](#)).

²² Lurv er et annet navn på en gruppe trådalger som kan gro på tang og tare, hindrer lys i å komme til og dermed og kvele tangen og taren ([UiO - Trådalger](#)).

²³ Det lille planktondyret raudåte (*Calanus finmarchicus*) er en viktig kilde til mat for fiskeyngel, og anses som en nøkkelart i økosystemet ([Havforskningsinstituttet](#)). Mengden raudåte er sterkt redusert i de sørligste havområdene grunnet stigende havtemperaturer. Arten regnes som «livskraftig» i Norsk rødliste for arter 2021 ([Artsdatabanken - Raudåte](#)).

²⁴ Blåskjell regnes som «livskraftig» i Norsk rødliste for arter 2021 grunnet mangel på data om eventuell bestandsnedgang og trusler ([Artsdatabanken - Blåskjell](#)).

²⁵ Stillehavsøsters er en invasiv art som er vurdert til «Svært høy risiko» i Fremmedartslista fra 2023 ([Artsdatabanken - Stillehavsøsters](#)).

vi har pratet med driver per dags dato med østersplukking innenfor Raet Nasjonalpark.

3.4 Sel og skarv

Majoriteten av de vi pratet med uttrykte sterk bekymring for økte populasjoner av sel²⁶ og skarv²⁷ som begge er predatorer av fisk. De fleste rapporterer at de har sett en økning i antall sel og skarv de siste årene.

Flere fiskere mener at predasjon fra skarv og sel er en årsak til at det er mye småtorsk og få store torsk. En fisker mener selen tar ut mye fisk, og legger ved at det er bedre fiskefangster på dyp der selen ikke kommer til. En annen fisker mener det er kombinasjonen av predasjon fra sel og hardt fiske på torsken som har gjort bestanden lav, men at det nå er selen som holder bestanden nede. En tredje fisker mener at selen nok har en innvirkning, men at man ikke kan skyldte helt og holdent på den. Mange ønsker å innføre bestandskontroll på sel for å få opp populasjonen av torsk. Enkelte mener det burde være fri avskyting av sel, mens andre mener det burde være større uttak enn slik det er nå²⁸.

En fisker observerte at det var mye torsk etter at en selpest²⁹ tok livet av mange av selene i området. En annen fisker observerte at torsken forsvant da selen kom, og at da selen forsvant kom torsken tilbake. En fisker fortalte at fisk har kveis og makk som følge av spredning via selens avføring.

Flere rapporterer at selen spiser fisk, spesielt torsk, som står i garn. En fisker mener at den ikke rører steinbit i garn. En annen fisker sa man ikke kan la et garn stå over natten fordi da henger bare hodene igjen. Det er også et problem at både sel og skarv tidvis setter seg fast i garn og annen redskap. Vinterfisket er ifølge en fisker forsvunnet som følge av mindre torsk, sei, hyse/kolje, og fordi dette tradisjonelt er et garn- og linefiske for små båter langs kysten, og selen angivelig ødelegger mye fangst som fanges på denne måten.

---

²⁶ I 2006 ble steinkobba (vår vanligste sel) rødlistet etter at den totale bestanden i Norge gikk ned fra 7500 til 6700 fra 1999-2006. I 2015 ble det telt 7552 dyr, og steinkobba ble tatt ut av rødlista grunnet en markant økning av bestanden blant annet på Skagerrakkysten ([Havforskningsinstituttet](#)). Nå regnes arten som «livskraftig» ([Artsdatabanken - Steinkobbe](#)).

²⁷ Mellomskarven, en underart av storskarv, ble først funnet hekkende i Norge på 90-tallet og siden har bestanden økt. I Agder økte antall hekkende par mellomskarv fra 0 til 205 i perioden 2002-2007, og har ligget over 200 siden. I 2021 var det registrert 295 hekkende par i Agder. Til tross for underarten mellomskarv sin bestandsvekst er storskarven som art i nedgang, og arten regnes som «nært truet» i Norsk rødliste for arter 2021 ([Artsdatabanken - Storskarv](#)).

²⁸ Kvoter på sel fastsettes av Fiskeridirektoratet. Fylkeskommunen deler ut jaktlisenser på sel ut ifra disse kvotene. Agder er ikke blitt tildelt kvote på steinkobbe, som er vår vanligste sel, i 2024. Fra Lista i Farsund og vestover kan det jakttes etter havert (gråsel) innenfor en felles kvote på 60 sel for strekningen Lista – Stad ([Agder fylkeskommune](#)).

²⁹ I både norsk og svensk Skagerrak ble steinkobbebestandene sterkt redusert, og i noen områder nærmest utradert etter to alvorlige virusepidemier i 1988 og 2002 ([Havforskningsinstituttet](#)).

En fisker er bekymret over å ha observert at skarv har fortrenget flere måkekolonier. Han kunne fortelle at Flatskjæra³⁰ nå kun hadde hekkende skarv, og at det var bekymringsfullt at disse var midt i torskens gyteområder. En annen fisker fortalte at han hadde observert at skarven jaktet i flokk på en sånn måte at de skremte stimende fisk til overflaten slik at også måkene kunne fange fisk.

Det virker å være lite tillit til forskningen når det kommer til telling av både skarv og sel, og estimering av hvor mye fisk og hvilke arter selen spiser. Les mer utfyllende i delkapittel [5.1 Tillit og kommunikasjon mellom yrkesfiskere, forvaltning og forskning.](#)

---

³⁰ Flatskjæra er en gruppe holmer rett øst for Lyngør fyr. Rundt 1 km fra flatskjæra er det registrert to gyteområder for kysttorsk.

3.5 Vannkvalitet

Mange observerer at vannkvaliteten er endret, særlig fra Arendal og østover. Flere mener at vannkvaliteten er dårligere grunnet avrenning fra landbruk, industri og forurensning fra Oslofjorden. En fisker tidfestet derimot endringen i vannkvaliteten til da renseanleggene kom ³¹.

---

³¹ Fylkeskommunen har ansvar for forvaltningen av kystvann ut til 1 nautisk mil. Det er en negativ utvikling av vannmiljøet i kystområdene i Agder vannregion, og vannregionen skal i planperioden 2022 – 2027 ha hovedfokus på kyst. Kysten langs Agder er flere steder allerede sterkt belastet med mange ulike påvirkninger som samlet gir dårlige tilstander. Dette dreier seg bl.a. om stadig økende næringstilførsel, forurensning, plastforsøpling, spredning av fremmede arter og nedbygging som gir endring i økosystemene og nedgang i flere av fiskebestandene ([Agder vannregion](#)) Deler av Raet Nasjonalpark ligger i Nidelva vannområde, hvor ingen vannforekomster (0 km²) har svært god økologisk tilstand, 10 forekomster (161 km²) har god økologisk tilstand, 20 forekomster (42 km²) har moderat økologisk tilstand, 3 forekomster (6 km²) har dårlig økologisk tilstand, og ingen forekomster (0 km²) har svært dårlig økologisk tilstand. Økologisk tilstand beregnes basert på oksygen, forurensning planteplankton, bunnfauna, saltholdighet, temperatur og siktedyp ([Vann-nett](#)).

4 Observasjoner av fiskeriet

Figur 4: En breiflabbe kamuflerer seg på bunnen. Breiflabbe fiskes med garn i og rundt Raet Nasjonalpark. Foto: Geir Eliassen

4.1 Rekestråling

Tråling av reke blir av mange yrkesfiskere ansett som et av de få fiskeriene det går an å leve av langs Sørlandskysten. Rekene har ulik verdi og bruk etter størrelsen. De største rekene, såkalte «kokereker» selges kokte med skall på og er verdt ti ganger mer enn mindre reker, som sendes til fabrikker for skrelling og ender opp i salater eller som reker i lake³².

4.1.1 Effekter av rekestråling på rekebestanden

Minst fire fiskere, deriblant trålere, observerer at de store rekene, som brukes som kokereker i dag er mindre enn de var før i tiden. Dette antas av disse fiskerne å være et resultat av et intensivt rekefiske. To av disse fiskerne mener samtidig at kvoterådet i dag er for lite. En rekestråler sier det har vært mange gode kull med reker, men at det blir fisket for mye av de små rekene slik at populasjonen av store reker ikke rekker å bygge seg opp til et nivå som på sikt hadde gitt bedre fangster av store reker per trålhal.

Det blir også snakket om at det tråles mer liten reke enn det som leveres, og at i enkelte tilfeller blir småreker og annen bifangst dumpet på sjøen igjen for å unngå bøter på fiskemottaket og for å holde seg innenfor kvotene for levering. Dette henger sammen

---

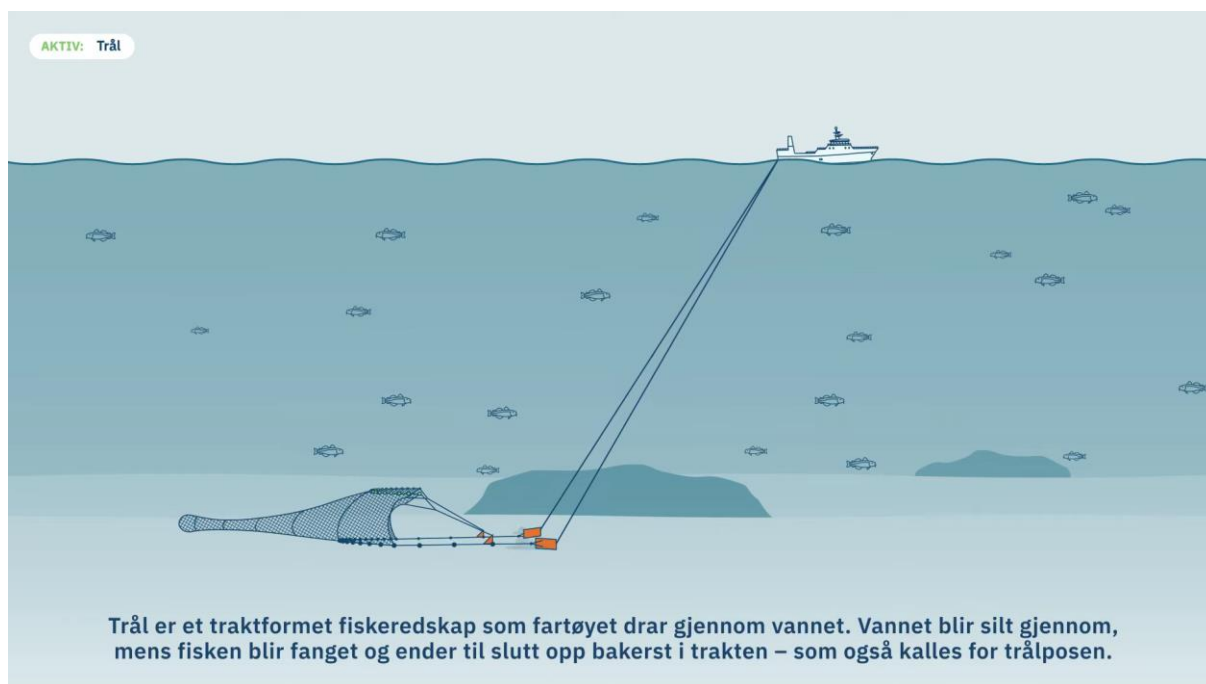
³² Små og store reker er samme art, dypvannsreke (*Pandalus borealis*). Størrelsesforskjellen skyldes rekens alder.

med høy økonomisk risiko i fiskeriene, blir vi fortalt³³.

Flere trålere er bekymret for hva slags effekt dette vil ha på rekrutteringen av reke, da de fleste antar at smårekene ikke overlever å bli tatt opp og sluppet ut igjen. En fisker mener det er gode indikasjoner på at rekene overlever, men at dumping fortsatt er galt. En fisker foreslår å frede rekenes gytefelt, fordi dette ville føre til større rekefangster og styrkede fiskebestander på sikt.

Flere fiskere foreslår strengere krav til trålposer som sorterer ut fisk og småreker, for eksempel ved bruk av firkant-masker og åpen rist. En yngre tråler mener at det beste tiltaket for å sikre bærekraftig rekefiske i fremtiden er å bruke utstyr som sorterer ut de små rekene fordi dette vil bygge opp rekepopulasjonen på sikt, selv om det kan føre til at noen store reker også går ut av trålen og fangstene blir dårligere de første årene.

Figur 5 En bunntåler fungerer ved at et traktformet nett dras langs bunnen og fisk eller reker samles i nettet. Bunntåleren har to tråldører som går langs bunnen, holder nettet åpent, og skremmer fisk eller reker inn i trålposen. Skjermbilde hentet fra videoen «Fiskeriredskap på norsk sokkel» publisert av Fiskeridirektoratet.

4.1.2 Effekter av reketråling på havbunn og økosystem

Jevnt over har intervjuere inntrykk av at de som selv tråler etter reker er uenige i

³³ I reketrål sør for 62° N er det tillatt å ha fisk som bifangst, men noen regler gjelder for mengden bifangst av ulike arter. Samlet bifangst av torsk og hyse kan ikke være over 15% av totalvekten på fangsten ved høsting utenfor 4 nautiske mil fra grunnlinja. Det er også forbudt for norske fartøy å ha mer enn 15 % av fangstens totalvekt som bifangst av breiflabb og 10 % av fangstens totalvekt som bifangst av torsk, med mindre annet er bestemt i årlig reguleringsforskrift for torsk i Nordsjøen og Skagerrak ([Høstingsforskriften](#), § 43)

påstanden om at tråling er ødeleggende for havbunn og økosystem³⁴. Flere trålere vi har snakket med sammenlikner tråling av havbunnen med å pløye jorder. En yngre tråler påpeker at reketrålen så vidt er nedi bunnen, ettersom den er vektet mot de andre delene i trålen, og at «pløying» er et misvisende uttrykk som impliserer at en graver trålen ned i substratet. Denne tråleren sa at han ikke hadde holdt på med det han gjør dersom han trodde at det var skadelig for naturen. En annen fisker har observert at tråling raserer havbunnen i andre deler av landet og mener derfor at denne typen fiskeri bør holde en viss avstand fra land for å spare lokale bestander av fisk, som for eksempel kysttorsk. Selv med sorteringsrister, kan fisken bli skadet i trålen eller skremt vekk, mener denne fiskeren.

Samtlige trålere beskriver at reker trekker til bunnen i høyere grad etter at bunnen er trålet. Flere forteller at det blir mindre «ufisk», som havmus³⁵, når tråling har foregått over en periode i samme område. En tråler forteller at når de begynner å tråle et nytt felt er det mye «ufisk» i starten: pigghå³⁶, svarthå³⁷ og havmus, men at etter hvert forsvinner disse og det kommer mer reker og hvit fisk til trålfeltet. Dette oppfattes som positivt siden reker og hvit fisk har kommersiell verdi, mens bruskfiskene ikke har det. Tre trålere forklarte at de hadde sett en økning i rekebestanden og forklarte dette med at forholdene er lagt til rette for rekene ved at bunnen tråles jevnlig. En fisker beskrev hvordan de første tråltrekkene på dypt vann er fulle av illeluktende slimete gjørme, mens etter en stund kommer dyrene til og denne illeluktende søla er ikke der mer. Han mente det er godt for dyrelivet at det tråles fordi oksygen kommer til nedi bunnen. En tråler fortalte at når man knuser koraller og roter opp i bunnen kommer det makk og andre småkryp ut som rekene spiser. Dermed får man mer reker i områder som tråles jevnlig. En fisker mener trålingen har mye av skylda for at torsken er forsvunnet fra kysten, og at tråling innenfor grunnlinja bør forbys.

Flere fiskere argumenterer mot stenging av trålfelt i Skagerrak fordi havbunnen er såpass kupert at stedene hvor man kan tråle er få, og det hevdes at de stedene hvor trålen ikke kommer til i praksis allerede er fredet. En fisker uttaler at tiltak som stenging av trålfelt gir mer mening lenger vest i landet hvor det er flatere og større områder som tråles. En reketråler påpeker at de områdene som egner seg til reketråling langs kysten her allerede er oppdaget og har blitt trålet i mange år, og dermed at eventuell skade som er gjort på bunnen allerede er gjort, og at CO₂ som var lagret her allerede er frigitt

---

³⁴ Tre vanlige argumenter mot bunntråling er at bunnsbunnet ødelegges, at det er mye bifangst, og at CO₂ som er lagret i sedimentene frigis og bidrar til drivhuseffekten.

³⁵ Havmus er en bruskfisk beslektet med haier og skater, som finnes på dypt vann. Den utnyttes ikke kommersielt, og det finnes lite kunnskap om både bestand og biologi for denne arten. På grunn av kunnskapsmangel er den oppført som «nært truet» av Verdens Naturvernunion (IUCN) som et føre-var-prinsipp. Den vurderes som «livskraftig» av Norsk rødliste for arter 2023 ([Artsdatabanken - Havmus](#)).

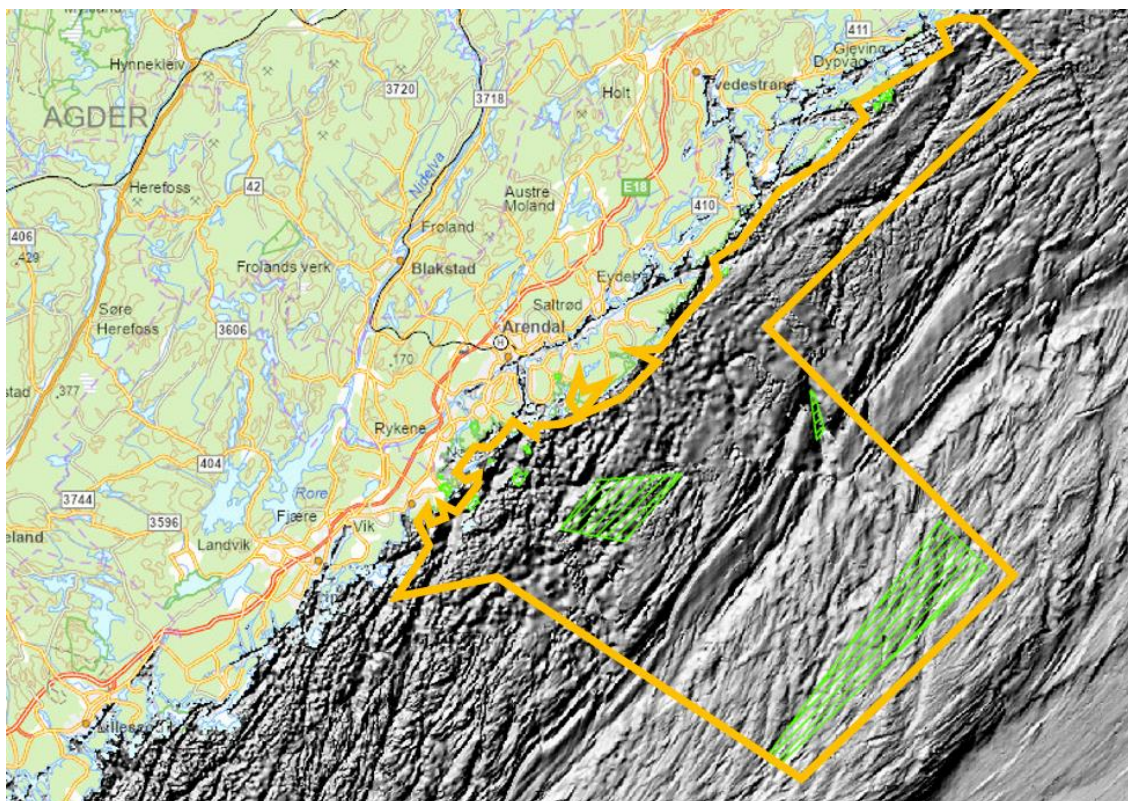
³⁶ Pigghå er en mellomstor hai som finnes over hele landet. Fangstene gikk ned med 83% mellom 1980-2005, og det ble lagt ned forbud mot å fiske pigghå for å redde bestanden. Arten er på rødlista, men ting tyder på at bestanden er på vei opp. Ved artsdatabankens siste vurdering gikk pigghåen fra «sterkt truet» til «sårbar» ([Artsdatabanken - Pigghå](#)).

³⁷ Svarthå er en liten hai som finnes langs hele kysten av Norge. Det er ikke noe rettet fiske etter denne arten og den vurderes som «livskraftig» ([Artsdatabanken - Pigghå](#)).

for lenge siden. Derfor blir det, ifølge ham, ikke noe verre av å fortsette.

Figur 6: Relieffkart over Raet Nasjonalpark hentet fra Fiskeridirektoratets digitale kartløsning, Yggdrasil. Grønne soner er soner med trålforbud. Gule linjer som markerer nasjonalparkens grenser, er lagt på i etterkant.

En fisker poengterer at bunnen i områdene hvor det tråles reke i praksis er fredet fra tråling i deler av året ettersom trålerne følger rekebestanden som kommer inn på grunnere vann for å gyte om vinteren, men er i dypere områder om sommeren. Noen fiskere påpeker at det er mindre søppel og spøkelsesfiske i områder som tråles jevnlig fordi trålen drar opp søppel og spøkelsesteiner.

Flere antyder at torsk som bifangst i trål er underrapportert på grunn av strenge regler og bøter ved levering av bifangst ved fiskemottakene. En tråler sa at denne boten oppleves som en straff for å gjøre det riktige (*levere bifangst på fiskemottak*). En annen fisker (*som ikke selv tråler*) foreslo at løsningen på dette kunne vært at det ble lov for trålerne til å levere bifangsten. En tråler mener at alle trålposer som brukes i nasjonalparken burde være konstruert slik at de fanger minst mulig fisk.

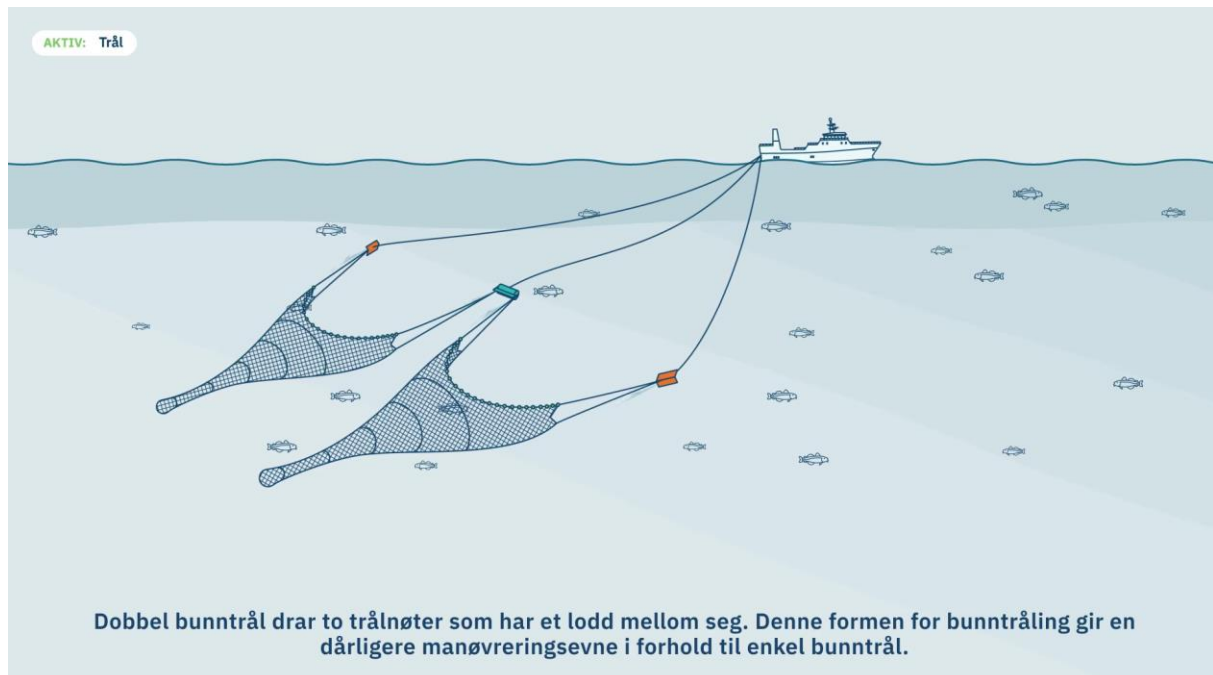
4.1.3 Store og små reketrålere

Flere fiskere mener at store trålere har langt større negativ effekt på økosystemet enn båtene under 11-meter. De store båtene med dobbeltrål (og trippel) har mange ganger tyngre utsyr som gjør større skade på bunnen og fanger langt mer fisk og småreker enn de mindre trålene, hevdes det. En fisker forteller at en dobbeltrål kan være 160m

bred mellom dørene, mens enkeltrål på en båt under 11 meter typisk er 25m. De store trålerne tråler også raskere og fanger dermed mer fisk, får vi høre. Andre mener derimot at de store trålerne er mer miljøvennlige enn de mindre båtene da de fanger flere reker per distanse og slipper ut mindre CO₂ per fangst. Det blir også nevnt at tråldører skal være vektet mot resten av trålen sånn at de kun glir forsiktig langs bunnen, enten trålen er stor eller liten, og at dette med at trålen graver seg ned i bunnen er en feiloppfattelse.

Figur 7: En dobbel bunnetrål er to sammenkoblede trålposer som har et lodd mellom seg. Skjermbilde hentet fra videoen «Fiskeriredskap på norsk sokkel» publisert av Fiskeridirektoratet.

Flere fiskere mener det er de små fiskebåtene og reketrålerne som holder kystkulturen levende. En av disse mener at man også er avhengig av at de store båtene leverer store nok fangster til å holde økonomien til fiskemottakene gående. Han mener derimot at det er for mange store båter nå og at aktiviteten deres i nasjonalparken burde begrenses. To fiskere anbefaler uavhengig av hverandre å se til forvaltningen i Kosterhavet Nasjonalpark³⁸. Der er det angivelig begrensinger på tråldører på 500 kg, da dette både er mer skånsomt for havbunnen og fører til mindre intensitet på populasjonene av reker og fisk. Fiskeren undres hvor mye større fangster de mindre båtene ville hatt om de ikke hadde måttet konkurrere med de store båtene i vinterfeltene (*som er gytefeltene til rekene nærme land*) i nasjonalparken og om dette ville vært mer økonomisk bærekraftig enn slik det er i dag. To fiskere mener at det å kun tillate mindre trålere i noen områder vil gi reka mer ro, blant annet ved at de mindre

³⁸ Kosterhavet er en svensk marin nasjonalpark hvor bruken og kystkulturen er sammenlignbar med den Raet Nasjonalpark. Her har man innført maksimumsvekt på tråldører, obligatorisk sorteringsrist for fisk i reketrålene, og flere beskyttelsessoner for bunnhabitat med trålforbud i tillegg til minimumsdybde på 60 meter. 34 % av nasjonalparkens arealer er fortsatt åpne for reketrålning.

båtene ikke kan beskatte av den under dårlig vær. En fisker mener at det burde være en balanse mellom store og små trålere i nasjonalparken.

Flere foreslår redskapsbegrensninger innenfor 4 mil, for eksempel forbud mot dobbelt- og trippeltrål. Flere mener også det burde være maksimumsvekt på tråldører på 500 kg innenfor nasjonalparken eller innenfor 4 mil. En fisker sier at hvilken vekt denne grensa går ved må være faglig begrunnet. En tråler mener redskapsbegrensninger innenfor 4-mila vil være veldig ødeleggende for sin virksomhet da mange av tråltrekkene går fra nord til sør fra innsiden til utsiden av 4-mila og at de derfor må avbryte trekk ofte. En yngre reketråler mener at redskapsbegrensninger er gammeldags, og at en må huske på at fisket også skal være økonomisk bærekraftig og at en derfor ikke bør motarbeide effektivisering. Han sier han ønsker et bærekraftig fiske med gode fangster og god samvittighet, og mener dette bør gjøres ved å bruke mer selektive tråler, uten restriksjoner på størrelse. Flere trålere hevder at samtlige lokale fiskemottak hadde gått konkurs om dobbeltrålerne ble utestengt fra nasjonalparken.

Mange fiskere, deriblant trålere, mener at det burde være nattestenging i nasjonalparken. Flere trålere forteller at de kan ha trekk på morgenkvisten uten annen fangst enn søle hvis en stor båt har trålet samme strekning natten før. Flere fiskere mener at nattestenging vil ha en ekskluderende effekt på de store båtene. Noen større trålere mener at nattestenging vil være veldig skadelig for de trålerne som blir rammet. En fisker forteller at det er mindre kostnadseffektivt og mindre miljøvennlig å «tvinge» disse store båtene til å kjøre inn og ut av kai oftere enn hvis de kan fiske på natten. Han mener likevel at de i visse områder ikke burde få fiske om natten. Intervjuerne blir fortalt at båter som er rammet av nattestenging lenger nord må jage klokka for å få nok fangst, og får høyere utgifter fordi de må kjøre inn og ut til land oftere.

En tråler avsluttet samtalen ved å si at restriksjoner på tråling bør være vitenskapelig begrunnet, og ikke påvirkes av personkonflikt mellom små og store trålere.

4.2 Teiner, garn og faste redskaper

Flere som fisker med teiner mener at teiner er et godt og bærekraftig redskap fordi de er selektive (*dvs. at de har lite bifangst av andre arter enn den man fisker etter*), fangsten holder seg levende frem til de er på båten, og teinene gjør lite skade på bunnen. Det samme sies om garn fra dem som fisker med det. En teinefisker mener at å fiske med teiner skaper mindre søppel enn for eksempel garn og line fordi teinene er laget av tykkere, mer hardføre materialer, og dermed ikke blir like fort ødelagt.

I teinefisket etter leppefisk, sier en fisker at de fiskene som er for små til å tas med

videre blir matet i teinene og sluppet ut igjen, og at fisken dermed blir foret opp frem til den er stor nok.

Flere beskriver redskapskonflikter mellom de som fisker med teiner og trål fordi de to redskapene ikke kan brukes samtidig på samme sted. Minst tre teinefiskere forteller at teiner som er satt i områder der det tråles reker tidvis går tapt i kollisjon med trålene. En av disse fiskerne opplever at det er trålernes interesser som oftest blir hørt i slike konflikter. En fisker opplever at tråling er skyld i mye tapte krepseteiner og dermed spøkelsesfiske og forsøpling. En tråler foreslo å begrense fritidsfiske med teiner til grunnere enn 60 meters dyp for å unngå redskapskonflikter³⁹. En fisker mener det er mulig å leve sammen hvis man snakker sammen og samarbeider. En annen fisker opplever at trålerne ikke ønsker å samarbeide, men vil ha områdene for seg selv. En fisker kunne fortelle at en reke-tråler saboterte teinene hans med vilje. Samme fisker mente allikevel ikke at stenging av trålfelt var svaret, men at redskapsbegrensninger og nattestenging innenfor 4-mila kunne motvirke teinetap som følge av redskapskonflikt, siden det er lettere for trålerne å se blåser om dagen og dermed unngå å kjøre inn i teinene. Fire trålere mente at teiner får et fortrinn foran trål fordi man ikke har lov til å tråle der det er faststående redskap, mens det ikke er noen regler om setting av teiner i etablerte trålfelt.

En reke-tråler er interessert å delta i pilotprosjekt med teinefiske etter reker, da dette ble nevnt av intervjuer som en mulighet. En teinefisker ønsket også å prøve dette, men var bekymret for den økonomiske risikoen dette innebærer i en startfase.

---

³⁹ Det er forbudt å tråle reker grunnere enn 60 meters dyp ([Høstingsforskriften](#), §16).

4.3 Fritidsfiske

Figur 8: Flere yrkesfiskere mener fritidsfiske etter hummer bør begrenses for å ivareta bestanden.
Foto: AFK

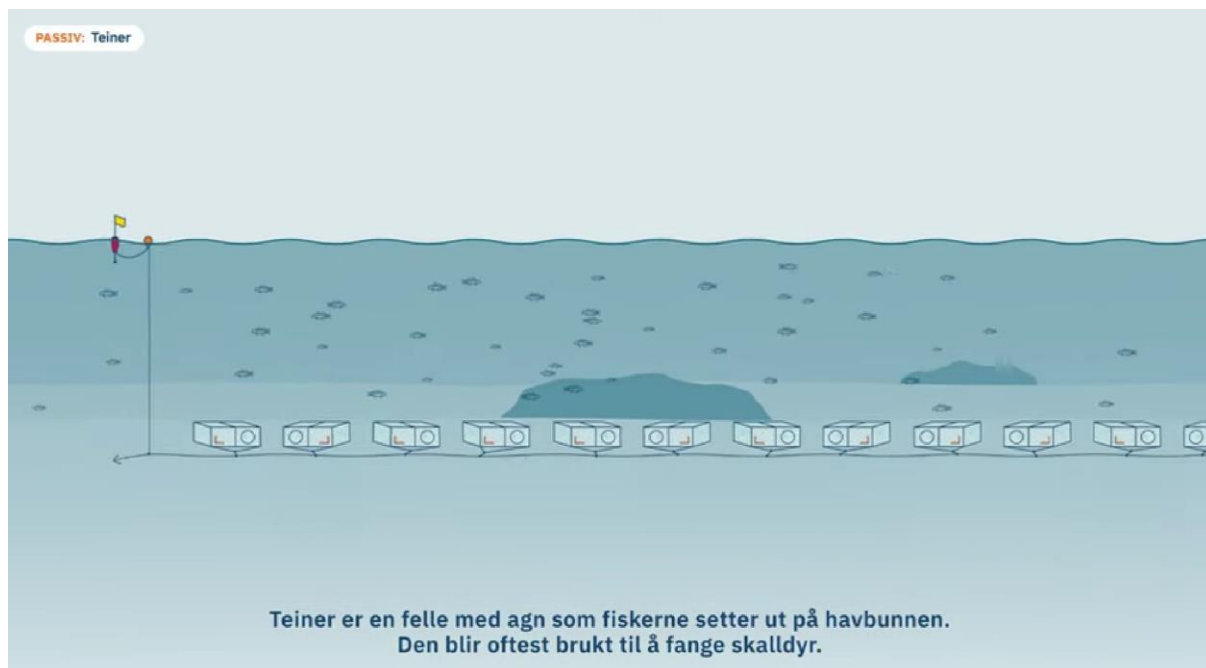
Et gjennomgående tema er at det bør være mer og strengere oppsyn og regler i fritidsfisket. Yrkesfiskerne er allerede pålagt en rekke reguleringer, rapporteringer og regler som de må følge for å unngå å få bot. Yrkesfiskerne er godt kjent med regelverket og har erfaring og kunnskap slik at de sjeldent mister redskap. Mange mener derfor at fritidsfisket er der hvor reguleringer bør treffe hardest, og for at dette skal ha noen effekt må reglene håndheves på en effektiv måte. Mange kommer med konkrete forslag til begrensninger i fritidsfisket som mulige tiltak for å ta vare på bestandene og naturen (se alle forslagene i kapittel *Innspill og forslag til nye bevaringstiltak fra yrkesfiskerne* 5.3).

Samtidig mener flere at fritidsfisket er en viktig del av kystkulturen. En fisker poengterer at å fiske er en måte å øke bevisstheten rundt naturen på, og dermed engasjement for å ta vare på naturen. Ingen vi har pratet med mener det bør være forbudt å fiske som fritidsfisker, men de fleste mener at omfanget av fritidsfisket slik det ser ut nå ikke er bærekraftig. Det fortelles om fritidsfiskere som fisker så mye at de kan levere til mottakene eller selger svart, og til og med at noen fisker mer enn yrkesfiskerne gjør. I tillegg er redskapene en får kjøpt nå mye mer effektive enn de var før, og mye enklere å få tak i. Dermed er fritidsfisket svært effektivt. Dessuten mister fritidsfiskere mer redskap enn yrkesfiskere fordi en del ikke bruker redskapen riktig.

En fisker foreslår et forbud mot å sette hummer- og krabbeteiner «på lenk» for

fritidsfiskere⁴⁰. Han mener det er helt unødvendig for en fritidsfisker å sette teiner slik fordi de ikke trenger å bruke så mange teiner, og at det fører til mer redskapskonflikt og dermed tapt redskap hvis lenkene vikler seg inn i hverandre. Krepseteiner er unntaket, ettersom de settes dypt, det krever mye tau å sette dem enkeltvis, og blir veldig tungt å trekke.

Figur 9: Bildet illustrerer teiner som er satt på lenke. Skjerm bilde hentet fra videoen «Fiskeriredskap på norsk sokkel» publisert av Fiskeridirektoratet.

Mange foreslår å minke antall tillatte teiner ved fritidsfisket etter hummer⁴¹. En fisker foreslår å sette en begrensning på antall hummer en fritidsfisker får ta opp ved at fritidsfiskerne må kjøpe bånd som hver hummer må merkes med idet den tas ombord og at det kun er lov til å kjøpe et bestemt antall bånd. Deretter tas fangsten bilde av og lastes opp i en app. Bånd som ikke brukes kan leveres tilbake med tilbakebetaling etter endt sesong. En annen foreslår at skal man gjøre noe med fritidsfisket med teiner bør man stenge det helt slik at det er enkelt for myndighetene å kontrollere. En tredje fisker sier hummeren er under stort press, men hummerfiske er viktig som rekreasjon.

To fiskere foreslår at kommersielt turistfiske bør være strengt forbudt. Dette fordi det er sløsing med ressurser, eller fordi selv om uttaket av fisk ikke er så stort per dag, utgjør det til sammen mye fisk som tas ut av økosystemet. Andre mener en omstilling

⁴⁰ Å sette teiner på lenke betyr å ha flere teiner festet sammen med tau langs bunnen, med en blåse i ene enden, eller en blåse i hver ende. Dette er det vanlig å gjøre i fisket etter sjøkreps fordi teinene settes dypt og det ville kreve mye tid og tau å sette og hale opp alle teinene individuelt.

⁴¹ Fritidsfiskere har per i dag lov til å fiske med 10 teiner per registrerte hummerfisker og per båt. Det vil si at dersom to registrerte hummerfiskere fisker fra samme båt har de fortsatt kun lov til å bruke ti teiner ([Fiskeridirektoratet](#)).

til fisketurisme kan være økonomisk gunstig for yrkesfiskere. En fisker mener det burde tilrettelegges mer for at yrkesfiskerne skal kunne tilby guidet turistfiske.

Mange observerer juks og fusk på sjøen, spesielt i fritidsfisket. Dette inkluderer hummerfangst utenom hummersesongen og fritidsfiskere som setter flere hummerteiner enn sine lovlige 10, for eksempel ved å registrere teiner i familiemedlemmer sitt navn, mens det i realiteten er én fritidsfisker som setter og røkter alle teinene og dermed i praksis fisker med 20, 30 eller 40 teiner. Denne historien går igjen ofte i samtalene vi har med yrkesfiskerne i alle fire kommunene vi har vært i. Det refereres stadig til at mye ulovlig hummerfiske ville blitt avdekket om man leste i hyttebøkene rundt om i kommunene. En fisker forteller at noen fritidsfiskere reiser vekk og lar krepseteinene sine stå på bunnen altfor lenge uten å røkte dem istedenfor å trekke dem opp.

Det blir også sagt at fritidsfiskere med stang og snøre ikke respekterer minstemål⁴². Turister, fisketurister og innvandrere er grupper som blir nevnt flere ganger i denne sammenhengen.

---

⁴² Minstemål på noen vanlige fiskearter er 32 cm for hyse, 40 cm for torsk, 32 cm for hvitting og 35 cm for sjørret. Se mer utfyllende liste på [Fiskeridirektoratets nettsider](#).

4.4 Spøkelsesfiske

Figur 10: Teiner som ikke trekkes kan ligge lenge og fange både fisk og skalldyr. Teinen på bildet er begrodd med alger og andre organismer, og har antagelig ligget lenge på bunnen. Foto: Geir Eliassen.

Flere er bekymret for spøkelsesfiske⁴³ som følge av mistet redskap. Mange observerer at fritidsfiskere mister mye mer redskap enn yrkesfiskere pga. mindre økonomisk motivasjon til å beholde redskap og mindre kunnskap om bruk av redskapen på en forsvarlig måte. Flere foreslår obligatorisk eller lettere tilgjengelig kursing og informasjon til fritidsfiskere. En fisker mener det burde være krav om at alle teiner som selges til privatpersoner har en medfølgende bruksanvisning med beskrivelse av hva slags oppsett man burde ha for å minimere tap av redskap.

De fleste som uttaler seg om dette mener at råtnetråd⁴⁴ og fluktåpning⁴⁵ er gode tiltak for å forhindre spøkelsesfiske. En fisker påpeker at tap av teiner fremdeles er plastforsøpling. Flere er positive til krav om organisk nedbrytbare teiner for fritidsfiske i nasjonalparken. Dette er ifølge en fisker både bærekraftig med tanke på forsøpling, og vil gi lokal verdiskapning ved at det blir større etterspørsel etter lokallagde teiner. Yrkesfiskere bør være fritatt fra en slik regel da de mister langt færre teiner og skal leve av fisket, foreslås det videre.

Noen sier det er mindre søppel og spøkelsesfiske i områder som tråles fordi trålen drar

---

⁴³ Når fiskeredskap mistes eller ligger på bunnen uten å røktes kan de ofte fortsette å fiske og tar livet av både fisk og skalldyr i flere måneder eller år før de bryter sammen. I Raet Nasjonalpark har Havforskningsinstituttet beregnet at det er om lag 10 000 tapte fiskeredskap, og at 1000 nye tilføres hvert år.

⁴⁴ Råtnetråd er en bomullstråd som installeres i teiner på en slik måte at om teinen ligger lenge på havbunnen vil tråden råtne bort og teina vil åpne seg. Produsenter av teiner er ikke pålagt å ha dette, og fiskere må i mange tilfeller installere råtnetråd selv.

⁴⁵ En permanent åpning i teinene som gjør at undermåls fisk og skalldyr kan gå ut av teina, mens de store høstbare individene ikke kommer seg ut.

opp søppel og spøkelsesteiner. Andre hevder at redskapskonflikter mellom teiner og tråler i stor grad forårsaker tapt redskap og dermed spøkelsesfiske.

4.5 Oppsyn og kontrollering

Under intervjurundene kommer det frem en del frustrasjon og manglende tillit til kontrollsystemet. De aller fleste av yrkesfiskerne mener at kontrollvirksomheten fra Kystvakten, fiskeridirektoratet og politiet per dags dato ikke er effektiv nok. Flere har inntrykk av at hvis man melder ifra om lovbrudd blir ikke problemet tatt tak i.

At det trengs et strengere og mer effektivt oppsyn med fritidsfisket er noe som går igjen hos samtlige vi prater med. Håpet er at dette kan få bukt med ulovlige teiner, umerka teiner, og annet fusk og juks, spesielt i hummerfisket. Mange mener strengere og mer lokalt oppsyn også hadde hatt en preventiv effekt. En fisker foreslår et eget oppsyn innenfor nasjonalparken om en bredere endring ikke er mulig.

Flere etterlyser bedre merking av redskap og blåser. Fem av fiskerne foreslår å innføre et småbåtregister for alle som skal fiske etter hummer, kreps og krabber, for å gjøre det lettere å kontrollere at det ikke brukes flere teiner enn et som er tillatt. En av dem foreslår at alle båter over 4,5 m er i et slikt register.

Flere forteller at svart salg av hummer, kreps eller annen fangst forekommer både blant fritidsfiskere og blant enkelte yrkesfiskere. Det blir også rapportert om tyveri av fangst ved at hummerteinene blir tømt av noen andre enn dem som eier dem.

Det er noe sprik blant fiskernes meninger om det er tilstrekkelig oppsyn av yrkesfiskerne selv. Majoriteten av dem som har uttalt seg om saken mener det er for lite eller for dårlig oppsyn. En fisker synes det er nok oppsyn innaskjærs, men mener det burde bli mer utaskjærs. Flere trålere har fortalt at det er vanskelig for Kystvakten å avdekke enkelte ulovlige aktiviteter. En fisker foreslår at man bør ha uanmeldte observatører på båten for å kunne forhindre dumping av bifangst. En annen fisker foreslår uanmeldt kontroll på brygga for å begrense svart-salg av bifangst og annen fangst. En tredje foreslår at kontrollmyndighetene har en mer personlig oppfølging av den enkelte yrkesfisker for å danne gode rutiner.

4.6 Forutsigbarhet, rekruttering og fremtidsutsikter

Det er blitt nevnt i flere sammenhenger at yrket nå innebærer mange uunngåelige byråkratiske prosesser og stadig større økonomisk risiko. Både fordi nye fiskebåter, utstyr, og drivstoff er dyrt, og fordi bøter og andre pålagte reguleringer koster fiskerne dyrt både i tid og penger. Deretter er ikke prisene og fangstene nødvendigvis like bra, og reglene for hva fiskemottakene kan ta imot er tidvis upraktiske og vanskelige å forholde seg til. En tråler opplever at utgiftene vokser langt mer enn prisene på fangsten. Han var tvunget til drifte båten på egenhånd, hvor han før hadde et mannskap på to mann i tillegg til seg selv.

Mange beskriver en følelse av usikkerhet og frykt for fremtiden, og at en trussel om nye vedtak og restriksjoner henger over dem stadig vekk. Stadige endringer i regelverk om hva slags utstyr som kan brukes og hvor store kvotene er gjør fremtiden usikker for yrkesfiskerne. En fisker forteller at folk sover dårlig om natten på grunn av dette. En annen fisker uttrykte at han håper at når en forvaltningsplan for nasjonalparken kommer så er det sånn det blir, ikke noe frem og tilbake. Dette fordi forutsigbarhet er viktig når man skal investere store summer i utstyr og kvoter.

Flere uttrykker bekymring for at det ikke skal være noe fiskeri igjen på Sørlandskysten hvis restriksjonene blir for strenge. Hvis yrkesfiskerne forsvinner fra Skagerrakskysten så kommer de ikke tilbake, og dette vil gå utover kystkulturen ifølge denne fiskeren. Yrkesfisket er en viktig del av kystkulturen som har bred støtte i lokalbefolkningen og burde vernes om, mener en fisker.

En yrkesfisker er bekymret for at strenge tiltak for yrkesfiskere, og ingen tiltak for å regulere fritidsfiske, vil gjøre at fritidsfisket tar over og yrkesfisket dør ut langs kysten. Denne fiskeren mener det bør være strengt for alle, ikke bare strengt for yrkesfiskerne.

Flere fiskere med små båter ønsker at det skal tilrettelegges for å kunne drive smått og kystnært hele året. En fisker mener at hvis man stenger de små, kystnære trålefeltene for reke, er det de små båtene som taper siden de store båtene kan fiske lengre ute. Flere av de yngre fiskerne (trålere) tror ikke de vil være noen fremtid for dem i fiskeriet hvis det lages begrensinger på de større rekestrålerne. De mener at man må effektivisere fisket for å holde tritt med økende utgifter.

5 Forvaltning

5.1 Tillit og kommunikasjon mellom yrkesfiskere, forvaltning og forskning

Det virker å være en generell følelse av at yrkesfiskere som gruppe har lite tillit hos myndighetene og illegges lite verdi i forvaltningen. En fisker sier at selv om han skjønner at de ikke kan kontaktes i forhold til alle avgjørelser som skal tas så hadde det vært fint om man kunne ha hatt en dialog med fiskerne over tid.

I forhold til torsken anser flere fredningsområder for å være lite effektivt ettersom de oppfatter at det er andre grunner til at torsken er forsvunnet. Det påstås at forvaltningen gjør tiltak i fiskeriet fordi det er en enkel løsning fremfor å håndtere de andre problemene som kan påvirke torsken, som forurensing, redusert vannkvalitet, fritidsfiske, økte temperaturer, og predasjon fra skarv og sel. En fisker mener man må ta tak i disse utfordringene samtidig som man lager et bevaringsområde om man mener alvor med at man vil styrke torskepopulasjonene langs kysten. Flere fiskere har ikke sett noen dokumenterte effekter av marint vern og etterspør dette.

Mange av de vi snakket med opplever at deres kompetanse og erfaringsbaserte kunnskap ikke verdsettes av forskning og forvaltning. Flere stiller spørsmål ved Havforskningsinstituttets metoder.

Flere fiskere skulle ønske det var bedre kommunikasjon mellom forskere og fiskere ettersom fiskerne sitter på mye erfaring og kunnskap. Flere foreslo tettere samarbeid med forskere i forhold til bestandsovervåkning. En annen fisker uttrykte et ønske om å gjennomføre et samarbeidstokt, der havforskerne blir med reketrålerne og fisker. En tredje fisker foreslo at havforskerne kunne sende ut representanter til fiskebåtene som kunne være med og måle fangstene til yrkesfiskere, og mente at dette både ville bli billigere for HI og gi et bedre inntrykk av bestandene og mer data ettersom de kunne sende ut flere representanter som kan være på båtene i flere runder i løpet av sesongen. Denne fiskeren var ikke i tvil om at mange yrkesfiskere vil være med på en slik ordning.

Flere opplever også at deres forsøk på kommunikasjon med forskningen ikke bærer frukter. To fiskere nevnte uavhengig av hverandre at de hadde funnet merket torsk fra Tvedestrandsfjorden utenfor verneområdet, og levert inn merkene til havforskerne. Disse opplevde ikke bli trodd om hvor de hadde funnet fisken og uttrykte stor mistillit til forskerne etter disse hendelsene.

Et inntrykk vi sitter igjen med er at spesielt selforskningen er grunnlag for mye mistillit.

Fiskere observerer ofte sel, mye sel og økte mengder med sel, og opplever at HI underestimerer antall sel langs kysten av Agder⁴⁶. Et annet punkt er sel-diett. Norsk forskning på sel-diett har ifølge våre intervjuobjekter basert seg på å telle otolitter, eller ørestein, i selens avføring, og viser at selen spiser lite torsk og annen matfisk i sør⁴⁷. Fiskerne som fisker med garn rapporterer at når sel tar torsk som sitter i garnet spiser de ikke hodet og får dermed ikke i seg ørestein. Flere opplever at selen tar mye torsk fra garn, og at den kun spiser magen. En fisker har observert en sel spise en torsk som den hadde fanget selv og fremdeles lot hodet ligge igjen.

5.2 Tanker om ulike bevaringstiltak

Flere er positive til hummerfredningsområder. En fisker foreslo at man skal kunne fiske andre arter enn hummer i hummerfredningsområdene, og at redskapsbegrensningen slik den er i dag er for streng og gir signaler om mistillit til fiskernes redelighet. Enkelte er negative til hummerfredningsområdene og mener de er overflødige da det allerede er mange tiltak for å bevare hummerbestanden (*minstemål, maksmål, råtnetråd, fluktåpning, fredning av rognhummer*). Det er en bred enighet blant yrkesfiskerne om at disse tiltakene fungerer. En fisker opplever at folk flest respekterer og forstår disse tiltakene, og at de fungerer godt fordi det er lett å se at de virker. En fisker mener det kunne vært lurt å totalfredde hummeren, eller i alle fall stoppe fritidsfisket, som står for mesteparten av uttaket av hummer.

Skulle man gjort noe med krabben, burde man redusere antallet, mener de fleste som uttaler seg. En fisker sammenliknet det å sette minstemål på krabbe med å sette minstemål på mygg.

Det observeres en økende interesse for fritidsfiske etter sjøkreps. En fisker mener at for å unngå overfiske bør man være preventive i forhold til redskapsbegrensninger på fritidsfiske av sjøkreps ettersom dette er relativt nytt. En annen foreslår fredning av rognkreps på lik linje med rognhummeren.

En fisker tror fredning av torsken er en god ide, og mener det er så lite av den nå at ingen kan leve av å fiske den uansett. En annen fisker sier at torsken i praksis allerede er fredet ettersom det ikke er et aktivt fiske etter den størsteparten av året. Mange fiskere tror ikke fredning av torsken vil gjøre noen forskjell fordi det ikke var overfiske, men andre miljøvariabler, som tok knekken på torsken. Dermed vil redskapsbegrensninger som sikter seg inn på å redusere fangst og bifangst av torsk hindre fangst av andre arter som piggvar, lyr og flyndre, og skape vanskeligheter for

---

⁴⁶ Fiskeren omtaler dette arbeidet: [Havforskningsinstituttet - nyhetssak om seltelling](#)

⁴⁷ Fiskerne omtaler denne forskningen: [Havforskningsinstituttet - Nyhetssak om seldiett](#)
[Vitenskapelig artikkel publisert i Martine Biology Research \(engelsk språk\)](#)

kystfiskere uten å ha den ønskede effekten på torskebestanden. Et annet argument er at fredningsområdet i Tvedestrandsfjorden ikke viste seg å være effektivt i torskens tilfelle.

Flere fiskere antyder at ålebestanden har økt fordi den ikke beskattes lengre og at dette bevaringstiltaket dermed har vært effektivt. Flere er likevel frustrert over at forvaltningen av ålen er streng i Norge, mens det er mindre strengt i andre deler av Europa.

Ellers er det bred skepsis til fiskeforbud og fredningsområder. Flere fiskere påpeker at fiskepresset vil øke i områdene som ikke er fredet, dersom fredningsområder innføres. To fiskere var derimot positive til fredningsområder. En fisker mener at et fredningsområde ikke bør være for stort. En annen er bekymret for drivstoffutgifter dersom han må reise langt for å komme utenfor et fredningsområde, og håper at det vil være noen plasser igjen hvor det fortsatt går an å fiske langs land.

Restriksjoner på tråling vil være økonomisk ødeleggende for dem som tråler, mener enkelte. Andre mener at de mest effektive trålerne burde begrenses for å unngå overhøsting av rekepopulasjonen eller for å spare bunnhabitatet. En fisker forutså at de nye rekebåtene er så dyre at de ikke kan leve av lave rekekvoter og at de da vil fiske hardere på fiskebestandene. For at båtene skal overleve er det viktig at det ikke blir større fredningsområder utaskjærs. Denne fiskeren mener derimot at flere små fredningsområder innaskjærs vil være bra og i hovedsak vil gå utover fritidsfiskere. Flere er bekymret for at omfanget av ulovlig dumping av småreker vil øke blant de største båtene (som er dyrere i drift) når rekekvotene går ned. Dette er fordi økonomien blir så presset av kvotekutt at mest mulig av fangsten levert på mottak må være kokte reker (kilopris rundt 140kr/kg) i stedet for ferskreker/småreker (kilopris rundt 14kr/kg) for at økonomien skal gå rundt.

En fisker poengterer at skal man begrense fisket må man gi fiskerne muligheten til å omstille seg ved å for eksempel tillate fiske av arter hvor bestanden har ser ut til å være stabil eller i vekst; piggyvar, breiflabb, kreps osv.

En fisker mener vi bør tørre å sette inn de tiltakene som skal til for å øke bestandene av fisk. Han peker på tiltak rettet mot makrellstørja⁴⁸ som et eksempel på at bevaringstiltak kan fungere.

5.3 Innspill og forslag til nye bevaringstiltak fra yrkesfiskerne

---

⁴⁸ Makrellstørje, også kalt blåfintet tunfisk, var utrydningstruet på 1990- og 2000-tallet på grunn av overfiske. Internasjonalt samarbeid om strenge restriksjoner på fisket av denne arten førte til at makrellstørja nå regnes som bærekraftig forvaltet, og fra 2021 fikk den internasjonal rødlistestatus som «livskraftig» av IUCN.

Forklaring: Hvert tiltak er markert med et tall. Dette tallet indikerer hvor mange av våre intervjuobjekter som foreslo eller støttet et slikt tiltak enten uten oppfordring eller da vi spurte hvilke tiltak de tenkte ville være gode tiltak. I de fleste tilfeller har disse forslagene blitt gitt helt uavhengig av andre fiskeres forslag siden vi hovedsakelig intervjuet fiskerne en og en. I noen tilfeller pratet vi med to eller tre samtidig og i disse tilfellene har vi markert flere streker dersom en person kom med et forslag som de(n) andre uttrykte støtte for.

I noen tilfeller er forslagene ganske like, og da har intervjuer tatt en vurdering på om det i praksis er det samme tiltaket eller om de er såpass ulike at de skilles fra hverandre.

Merk at siden vi ikke har spurt om fiskernes mening om forslag andre fiskere kom med, er det godt mulig flere av disse har bredere støtte eller aksept enn det tallene indikerer, så dette er et sparsomt estimat. Bakgrunn for forslagene og mer detaljerte forklaringer av dem er ofte å finne i de tidligere kapitlene i denne rapporten.

Generelle tiltak	
Strengere restriksjoner på fiske av torsk i yrkesfisket og fritidsfisket.	II
Øke minstemålet på torsk.	I
Totalfredede kysttorsk i hele gyteperioden (ca. januar-mars) helt fra Sverige til Lindesnes. Dette kan f.eks. gjøres ved et fiskeforbud som gjelder garn + stang og snøre innenfor grunnlinja.	I
Flere små fredningsområder innaskjærs vil påvirke fritidsfiskere mest og være bedre enn fredningsområder utaskjærs.	I
Bestandskontroll på skarv og sel.	IIII IIII III
Sette inn ressurser til nøyere overvåkning av selbestanden og beskatte den til et godt nivå.	I
Bestandskontroll av krabbe.	I
Totalfreding av hummer.	I
Yngelklekkeri.	I
Artsbasert fredning fremfor arealbasert fredning.	I
Åpen AIS-sporing av alle fiskefartøy innenfor nasjonalparken.	I
Tillate annet fiske i hummer-reservatene, men ha flere hummer-reservater.	I
Forby snurrevadfiske i hele nasjonalparken før noen begynner med det. Dette vil det være lite kontrovers rundt i og med at ingen bruker dette redskapet i nasjonalparken nå.	I
Tilrettelegge for at yrkesfiskere kan drive fisketurisme.	II
Krav om organisk nedbrytbare teiner i nasjonalparken.	I
Et eget oppsyn innenfor nasjonalparken om en bredere endring ikke er mulig.	I
Tiltak som omhandler fritidsfisket	

Innføre et småbåtregister for fritidsfiskere for å få bukt med ulovlig fiske, spesielt etter hummer.	IIII
Ha alle fritidsfiskebåter på over 4,5 m i et småbåtregister for å få bukt med ulovlig fiske, spesielt etter hummer.	I
Innføre obligatoriske oblater på hummerteiner til fritidsfiske som man må bestille via bank-ID årlig, slik at man kun får de 10 teinene man har lov til å ha, både til teine og dobbe.	IIII
Kombinere en bilderegistreringsapp med nummererte bånd som fisker kjøper før fisket starter. Bånd skal festes på hummer som ikke slippes ut, før bilde tas og lastes opp i appen med en gang. Blir man tatt med hummer uten bånd, konfiskeres båt og redskaper som straff.	I
Dyr innmeldingsavgift på hummerfisket kombinert med registrering av fritidsfiskebåter og nummererte oblat til å feste på hver teine som knyttes til hver enkelt båt.	I
Begrense antall hummer en fritidsfisker får ta opp.	IIII
Kurs eller tilgjengelig informasjon til privatpersoner som fisker, slik at det blir færre tapte teiner.	III
Krav til kursing på lik linje med jegerprøven.	I
Krav om bruksanvisning i teiner til fritidsfiskere.	I
Begrense fritidsfiske av torsk og andre bunnfisk.	II
Frede hummeren for fritidsfiskere.	II
Starte hummersesongen senere for fritidsfiskere enn for yrkesfiskere.	II
Flytte starten av hummerfisket en uke sånn at det kommer etter høstferien.	I
Ha kun 14 dager hummerfiske for fritidsfiskere enten 1.-15. oktober med 5 teiner, eller 15. oktober-1.november med 10 teiner.	I
Tilbakeføre dybdekrav under sommerfisket etter krabbe for å unngå beskatning av hummeren som bifangst.	I
Forbud mot å sette teiner dypere enn 60 m for fritidsfiskere for å begrense redskapskonflikt med trålere.	I
Mer oppsyn med teinefiske og stangfiske etter hummer og fisk.	IIII
Mer effektivt, lokalt oppsyn av fritidsfiske, fra små båter.	III
Innmelding av fangst på torsk i fritidsfisket.	I
Redskapsbegrensninger for fritidsfiske.	IIII II
Redusere antall teiner i fritidsfiske etter hummer.	IIII
Redusere antall teiner i fritidsfiske etter hummer til 5 teiner.	II
Redusere antall teiner i fritidsfisket etter hummer når du ikke er bosatt i kommunen.	I
Regulere fritidsfiske med stang og snøre.	II
Forby skotteteiner (for fritidsfiskere).	II
Krav om organisk nedbrytbare teiner for alt fritidsfiske i nasjonalparken.	I
Forbud mot å sette hummer- og krabbeteiner på lenke for fritidsfiskere.	I

Tiltak som omhandler rekeføring	
Nattestenging av trålfelt innenfor 4 mil.	IIII II
Nattestenging av trålfelt innenfor grunnlinja.	I
Totalforbud mot tråling innenfor 4 mil.	I
Totalforbud mot tråling innenfor grunnlinja.	II
Redskapsbegrensninger på trålene nært land.	IIII
Forbud mot dobbelt- og trippeltrål innenfor 4 mil.	I
Maks. vekt på tråldører på 500 kg i nasjonalparken eller innenfor 4 mil.	III
Restriksjoner på trålere må også gjelde utenlandske trålere som tråler i Skagerrak.	I
Kortere arbeidsuker og påbudte pauser i trålingen («gi feltene litt ro»).	I
Forby tråling innaskjærs så teinefiskere ikke mister teinene sine til tråling.	II
Forby teinefiske i gamle/etablerte trålefelt slik at trålerne kan ha yrkessikkerhet.	I
Etablere noen soner for tråling og forby tråling utenom disse.	I
Mer selektive tråler for å unngå å fange småreker, rekeyngel og bifangst av fisk.	III
Stenge for tråling om vinteren for å beskytte reka når den gyter.	I
Frede rekes gytefelt (vinterfeltene).	I
Krav til reketelling oftere for å unngå at små reker blir solgt som store reker.	I

6 Inntrykk etter endte intervjuer

Representanter fra fylkeskommunen sitter etter intervjurundene først og fremst igjen med et inntrykk at mange av problemene mellom forvaltning, forskning og yrkesfiskere bunner i manglende kommunikasjon og lite tillit mellom spesielt forskning og fiskere. Skal man ha et godt samarbeid om løsninger for bærekraftig fiske og kystforvaltning i framtiden blir dette et viktig punkt å jobbe med.

Et annet inntrykk er at det i enkelte spørsmål, spesielt omkring forskning, mangler en felles oppfatning av hva som er riktige saksopplysninger. Det mangler også en felles forståelse av hvilke metoder som er brukt eller bør brukes for å komme frem til riktige saksopplysninger. En av grunnene til dette kan være at nyanser går tapt i kommunikasjon rundt både fiskeri og forskning. Forenklinger som oppstår i kommunikasjonsprosessen, kan føre til misforståelser og mistillit. En trygg, stabil, likestilt arena for kommunikasjon vil muligens kunne løse opp i noen av disse misforståelsene.

Innspill og erfaringsbasert kunnskap fra yrkesfiskere angående hvor ulike arter kan finnes, utviklinger de ser i økosystemet og fangstmetoder vil komme forskningen til gode. Gode relasjoner til yrkesfiskerne gir forskningen flere øyne og ører i de marine økosystemene.

De fleste av yrkesfiskerne var positive til å være involvert i denne prosessen. De som stilte opp til samtale hadde ofte tatt seg fri fra fisket, selv om dette betød tapte inntekter. Flere fortalte at de satte pris på å bli involvert, og at det var viktig og riktig at de fikk komme med innspill. Dette viser verdien av en slik tilnærming hos denne brukergruppen.

Forvaltningsmyndighetene vil ha stor gevinst av et godt samarbeid, ettersom det er ønskelig å ha begge parters bidrag og velvilje i forvaltningsprosessen. Forvaltningsmyndighetene bør derfor forplikte seg til å skape og opprettholde en nøytral arena for kommunikasjon, kunnskapsutveksling og samarbeid mellom yrkesfiskere, forskning og forvaltning, og aktivt fasilitere denne kommunikasjonen for å opprettholde en god relasjon. Dette er blitt gjort i Koster Nasjonalpark, hvor bruken er nokså lik den i Raet Nasjonalpark. Her har forvaltningen arrangert kurs i marinbiologi til yrkesfiskere og kurs i fiskeri til forskere slik at de lettere kan prate sammen.

Alt i alt er fylkeskommunen svært takknemlig for bidragene fra yrkesfiskerne, og ønsker å rette en stor takk til hele gjengen. Vi ser frem til godt og fruktbart samarbeide videre.

AGDER
fylkeskommune

Agder fylkeskommune

Postboks 788, Stoa
NO-4809 Arendal

Besøksadresse Kristiansand:
Tordenskjolds gate 65

Org.nr.: 921 707 134
Bank: 3207.28.74993

Besøksadresse Arendal:
Ragnvald Blakstads vei 1

www.agderfk.no

